

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ A. C.**, bývajúceho v H., **2/ E. C.**, bývajúcej v H., obaja zastúpení JUDr. K. Ž., advokátom so sídlom v T., proti žalovanej **E. Z.**, bývajúcej v H., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. M. P., advokátkou so sídlom v M., **o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10 C 178/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2013 sp. zn. 5 Co 60/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobcom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 21. decembra 2012 č.k. 10 C 178/2010-198 podielové spoluvlastníctvo žalobcov v rade 1/ a 2/ a žalovanej k nehnuteľnosti, zapísanej v Katastri nehnuteľností u Katastrálneho úradu Ž. – Správa katastra T., pre katastrálne územie H. na liste vlastníctva č. X. – parcela K. o výmere X. m² - zastavané plochy a nádvoria zrušil. Do vlastníctva a spoluvlastníctva účastníkov konania prikázal novovytvorené parcely na základe Geometrického plánu X., vyhotoveného dňa 12.5.2010 spoločnosťou G., so sídlom v T., ktorý bol úradne overený dňa 2.6.2010 pod č. X. Správou katastra T. a ktorý je neoddeliteľnou súčasťou tohto rozsudku tak, že žalobcovia v rade 1/ a 2/ do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v celosti nadobudli novovytvorenú parcelu KN-C č. X. o výmere X. m² - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcu sa v katastrálnom území H.. Žalovaná do výlučného vlastníctva v celosti nadobudla novovytvorenú parcelu KN-C č. X. o výmere X. m² - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcu sa v katastrálnom území H.. Žalobcovia

v rade 1/ a 2/ a žalovaná do podielového spoluvlastníctva nadobudli novovytvorenú parcelu KN-C č. X. o výmere X. m² - zastavané plochy a nádvoria, nachádzajúcu sa v katastrálnom území H. a to žalobcovia v rade 1/ a 2/ v podiele 1/2-ica a žalovaná v podiele 1/2-ica. V poslednom výroku vyslovil, že o trovách konania rozhodne do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V odôvodnení súd uviedol, že predmetom preskúmaného rozhodnutia bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti spoločného dvora – parc. č. X., zapísanej pôvodne na LV č. X., k. ú. H., keď každá z procesných strán vlastnila zo spornej nehnuteľnosti polovicu. Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané, že predpoklady pre zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva účastníkov reálnou deľbou spoločného pozemku sú splnené. Zo znaleckého posudku B. H. vyplynulo, že spoločný pozemok – parc. č. X. k. ú. H. je reálne deliteľná a návrh na rozdelenie spoločného dvora tak, ako ho predpokladá pripojený geometrický plán X. je možný a navrhuje riešenie, podľa ktorého obe sporné strany nadobudnú rovnaký podiel na spornom pozemku a bude zachovaný vstup z verejnej komunikácie. Žalovanou navrhovaný spôsob vyporiadania, ktorý predpokladal prejazd na pozemok žalobcov cez ich pozemok – parc. č. X. nebol vhodný, nakoľko by žalobcom vznikli náklady na stavebné úpravy pozemku a urobenie nového vstupu do objektu maštale. Súd prvého stupňa zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania, pretože spoločné využívanie nehnuteľnosti v minulosti aj v súčasnosti viedlo k neprestajným nedorozumeniam a konfliktom, ktoré musela často riešiť polícia a vzhľadom na averziu, ktorá medzi účastníkmi konania existuje, je predpoklad, že by existencia spoluvlastníctva tohto pozemku viedla k ďalším nedorozumeniam aj v budúcnosti a znemožňovala by tým účelné využívanie pozemku. Spoločný pozemok – parc. č. X. k. ú. H. reálne rozdelil na novovytvorené parcely v zmysle geometrického plánu X., z ktorých parc. č. X. bola prikázaná do spoluvlastníctva oboch procesných strán v rovnakých podieloch, teda pre každú procesnú stranu v 1/2-ici a zvyšok spoločného pozemku bol rozdelený na výmerou rovnaké novovytvorené parcely. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 151 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. apríla 2013 sp. zn. 5 Co 60/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Vyslovil, že o trovách konania rozhodne súd prvého stupňa. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedli účastníci v odvolacom konaní, konštatoval, že súd prvého stupňa dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil. Aj podľa odvolacieho súdu vzhľadom na zistený

skutkový stav boli splnené zákonné predpoklady pre použitie ust. § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva účastníkov a to reálnou deľbou spoločného pozemku. Podľa odvolacieho súdu súd prvého stupňa postupoval vecne správne, keď zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov a spoločný pozemok – parc. č. X. k. ú. H. reálne rozdelil na novovytvorené parcely v zmysle geometrického plánu X.. Poznamenal, že žalovanej nič nebráni, aby si na hranici rozdeleného pozemku postavila plot a tak chránila svoj majetok. Na záver uviedol, že pokiaľ žalovaná namietala, že dodatok k znaleckému posudku jej bol doručený na pojednávaní 6.12.2012, v tomto smere jej dal odvolací súd za pravdu, pretože skutočne dodatok k znaleckému posudku bol doručený účastníkom konania krátkou cestou na pojednávaní 6.12.2012. Týmto dodatkom sa opravilo číslovanie parciel, ale nie odpovede na otázky súdu a závery posudku. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 224 ods. 4 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby svojím rozhodnutím zrušil rozsudky oboch súdov nižších stupňov a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. Prípustnosť a dôvodnosť mimoriadneho opravného prostriedku žalovaná vyvodzuje z ust. § 237 písm. f/ O.s.p. Tvrdila, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k závažným pochybeniam, v dôsledku ktorých jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Namietala, že dodatok k znaleckému posudku jej bol doručený krátkou cestou až na pojednávaní na Okresnom súde Martin 6.12.2012. Pre krátkosť času nemala možnosť sa s ním oboznámiť, náležite sa k nemu vyjadriť, trvať na jeho doplnení a v dostatočnej miere si pripraviť otázky na znalca. Poznamenala, že zo strany súdu malo byť pojednávanie odročené na iný termín, aby mala dostatok času na prípravu pojednávania k vypočutiu znalkyne, najmä k uplatneniu výhrad k dodatku znaleckého posudku. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namietala aj nesprávne skutkové zistenia a právne posúdenie veci. Dovolateľka zároveň namietala aj správnosť rozhodnutia o trovách konania.

Žalobcovia 1/ a 2/ navrhli dovolanie žalovanej odmietnuť. Uviedli, že v celom procese súd postupoval uvážlivo a poskytoval dostatočný priestor na vyjadrenia a tiež otázky účastníkov. Poznamenali, že znalkyňa predložila na začiatku pojednávania 6.12.2012 dodatok k znaleckému posudku č. X. Dodatok sa týka len údajov o stanovení všeobecnej hodnoty pozemku, došlo k nepatrnej zmene ceny zrejme vzhľadom na to, že v obci nie je zavedený plyn. Účastníci konania sa však nesporeli o cenu, ale o určenie hranice medzi novo

zameranými pozemkami z pôvodnej spoločnej nehnuteľnosti. Poznamenali, že nedošlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom. Dôvodom dovolania zo strany žalovanej, je znovu vyťahovať spory na spoločnom dvore, ktorým chcú reálnou deľbou predísť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), splňajúca podmienku jej povinného zastúpenia v dovolacom konaní (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Dospel k záveru, že dovolanie žalovanej proti rozsudku odvolacieho súdu nie je prípustné.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne. V záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. O.s.p. (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie v občianskom súdnom konaní je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým môže dovolací súd zasiahnuť do už odvolacím súdom právoplatne nastoleného stavu právnej istoty účastníkov konania o predmete konania. Preto dovolanie neslúži na nápravu akýchkoľvek väd prvostupňovej alebo druhostupňovej fázy základného konania, ale len väd, ktorých závažnosť zákonodarca povýšil nad právnu istotu účastníkov konania (I. ÚS 35/2013). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je „treťou inštanciou“, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie.

Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [vid' § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (vid' § 237 O.s.p.).

V prejednáwanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je

dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade dovolaním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalovanej by mohlo byť procesne prípustné, len ak by konanie, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolaateľka existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom prvého stupňa bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom žalovaná vyvodzuje zo skutočnosti, že sa nemohla oboznámiť s dodatkom k znaleckému posudku, ktorý jej bol doručený na pojednávaní 6.12.2012. Namietala, že na pojednávaní sa pre krátkosť času nemohla k dodatku náležite vyjadriť, trvať na jeho doplnení a položiť znalkyni po jeho preštudovaní relevantné otázky.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými predpismi, a tým odňal účastníkom konania ich procesné práva.

Pokiaľ dovolateľka tvrdila existenciu vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z dôvodu, že dodatok k znaleckému posudku jej bol doručený krátkou cestou na pojednávaní a nemohla sa s ním oboznámiť vopred, táto jej námietka neobstojí. Žalovaná predsa mala možnosť predniesť svoju argumentáciu a vyjadriť sa k predmetnému dodatku k znaleckému posudku a to aj v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, čo aj využila, pričom odvolací súd sa s jej námietkou v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne vypořiadal. Uviedol, že týmto dodatkom sa opravilo číslovanie parciel, ale nie odpovede na otázky súdu a samotné závery posudku. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nezistil pochybenie, preto ho ako vecne správny potvrdil. Dovolací súd poukazuje, že v danej situácii žalovaná už cestou riadneho opravného prostriedku dosiahla sledovaný účel, jej tvrdenie o odňatí možnosti pred súdom konať nemá tak žiadne opodstatnenie (k tomu porovnaj m. m. R 39/1993). Aj podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva nedostatok pri uplatňovaní niektorých záruk spravodlivého súdneho konania, napr. na súde prvého stupňa, môže byť korigovaný konaním na druhostupňovom súde (Le Compte, Van Leuven a De Meyere v. Belgicko z 23. júna 1981, Adolf v. Rakúsko z 26. marca 1982, Feldbrugge v. Holandsko

z 29. mája 1986; porovnaj tiež uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 1/2013 zo 16. januára 2013).

K námietke dovolateľky, že súdy nesprávne právne vec posúdili dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia).

K námietke dovolateľky spochybňujúcej posúdenie skutkových zistení dovolací súd uvádza, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dôvodom dovolania nemôže byť samo nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávnych (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného a vyhodnoteného dokazovania. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého a druhého stupňa nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Žalovaná svojím dovolaním výslovne napáda aj výrok odvolacieho súdu o trovách konania. Prípustnosť dovolania proti časti rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania treba posudzovať podľa § 239 O.s.p., nie podľa § 238 O.s.p. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré má povahu uznesenia v zmysle § 167 ods. 1 O.s.p., a to aj v prípade, že je pojaté do rozsudku

vo veci samej. Ani v takom prípade nezmení rozhodnutie o trovách konania svoju procesnú povahu, a preto z hľadiska prípustnosti dovolania treba na neho hľadiť ako na uznesenie. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale výslovne ustanovuje, že predchádzajúce odseky 1 a 2 (prípúšťajúce dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o trovách konania.

Nakoľko prípustnosť dovolania žalovanej vo veci samej nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 O.s.p., v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na odvolacom súde bolo postihnuté vadami uvedenými v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento opravný prostriedok prípustný.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov vzniklo žalobcom 1/ a 2/ (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd im nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodali návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. mája 2014

JUDr. Viera Petříková, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová